

Kaj lahko pričakujemo v letu 2025?

Aleš Bozovičar, Opazovalno-napovedovalna služba (ales.bozovicar@czs.si)

Foto: Arhiv ČZS

Naslov tokratnega prispevka o stanju medovitih rastlin začenjam kar z vprašanjem, ki si ga čebelarji pogosto zastavljamo. Hkrati pa upam, da nam bo pašna sezona, ki je pred nami, prinesla kar se da največ. Če se lahko malo pošalim, si tudi sam želim, da bi imel več težav pri prodaji medu kot pa pri sami pridelavi. Sezone zadnjih let in povpraševanje po slovenskem medu so stanje nekoliko obrnili in med je težje pridelati kot prodati.

Preden se lotimo pregleda samega stanja medovitih rastlin, upam, da ste čebele kar najbolje prezimili. Podatki, ki jih prejemo od čebelarjev iz sosednjih držav glede izgub čebeljih družin, niso spodbudni. Beležijo kar velike izgube, tudi v več deset odstotkih. Žal podobno stanje opisujejo tudi nekateri čebelarji v Sloveniji. Konkretnih podatkov o tem pa za zdaj še nimamo. To je problematika, ki jo čebelarji neradi delimo, kar ni prav, saj se potem realno stanje ne vidi in se ga ne zavedamo.

Začetek razvoja narave je letos nekoliko boljši, če lahko rečem normalnejši. Ne glede na to, da je bila povprečna temperatura v januarju in februarju spet višja od dolgoletnega povprečja, so vdori hladnega zraka uspešno zadrževali rastlinje pred prehitrim razvojem. Nekoliko zgodnja in zato v večini neizkoriščena je bila edino navadna leska, ki je na zgodnjih, toplejših legah zacvetela v sredini januarja. Njej so v mesecu februarju sledili črni teloh, spomladanska resa, pomladanski žafran, navadni mali ter veliki zvonček in trobentice. Beležili smo tudi razvoj brstov drugih zgodnejših rastlin (vrbe, črnega trna, zgodnjih sadnih drevesnih vrst, rešeljike, divje češnje, regrata ...). Nekatere so v zgodnjih legah (Primorska in jug držav) zacvetele v prvi polovici marca,

na vzhodu, jugu in v osrednjem delu države pa v drugi polovici marca.

Akakija (robinija) je na Primorskem v sredini marca izkazovala do 1 cm velike poganjke. Na vzhodu in jugu države, kjer je njen razvoj nekoliko kasnejši, pa je imela v podobnem času počene brste oz. smo v toplih legah opažali do 3 mm velike poganjke. V takšni razvojni fazi akacije ne sme biti prisotnih negativnih temperatur, zato smo še toliko bolj zaskrbljenostjo spremljali vremenske napovedi, ki so v tednu od 17. do 20. marca napovedovale pozebo. Negativne temperature so v teh dneh zajele celo Slovenijo in škoda na akaciji je bila pričakovana. Dejansko stanje po sami pozebi pa je bilo drugačno. Akacija skoraj ni kazala znakov pozebe, opaziti je bilo posamezne prizadete poganjke, prisotne le na najnižjih vejah v dolinah. Ker do časa oddaje članka v *Slovenskem čebelarju* dokončnega stanja še nismo mogli oceniti, spremljajte objave na spletni strani ČZS, če bo stanje v nadaljevanju drugačno. Skleпам, da so na stopnjo pozebe imele velik vpliv visoka zračna vlaga, prisotnost vetra in, kot kaže, sama sestava drevesnega soka. Kakor koli, takšnega stanja dreves takoj po pozebi smo zelo veseli in upamo, da tako ostane.

Spremljali smo tudi stanje oljne ogrščice. Ta je bila letos v sredini marca nekoliko manjša kot pretekla leta, kar pa ni nič skrb vzbujajoče. Ob dovolj vlage in višjih temperaturah lahko rastline to hitro nadoknadijo. Bolj skrb vzbujajoč je obseg površin, posejanih z njo. Ogromno površin z oljno ogrščico so namreč preorali, tako da je je ostalo zelo malo.

V tem času lahko ocenimo le še razvoj povzročiteljev medenja na smreki. Smrekove veje smo vzorčili vse

od januarja in jih nameščene v vazah imeli na sobni temperaturi. Taki pogoji povzročijo hitrejši razvoj velikega in malega kaparja in možno oceno njunega razvoja. Razvoj predvsem velikega kaparja je bil na vzorčenih vejah letos nekoliko boljši. Kaparji so se razvili na vejah, nabranih na vznožju vzhodnega dela Snežnika, na vznožju Goteniške gore kočevskoribniškega območja, na območju Logaške planote ter na južnem delu Pohorja. Spodbudno je, da ga je več kot lani, vendar prisotnost/razvoj še ni takšen, da bi pomenil vsesplošen obet za pašo. Predvidevamo pa, da se bo na kakšni mikrolokaciji uspelo razviti več kaparjev in bi čebele to lahko izkoristile. Stanje bomo spremljali tudi v prihodnjih mesecih, ko bosta kaparja vidna na samih smrekah, če bosta na njih seveda prisotna. Zanimivo je tudi, da se uši na letošnjih vzorcih smrekovih vej niso razvile. Kar pa še ne pomeni, da jih letos ne pričakujemo, saj imajo popolnoma drugačen razvoj kot kaparja in lahko manjše število na začetku nadoknadijo med sezono.

Čebelarji se v zadnjih letih, ko so pozebe postala stalnica, nagibamo k izkoriščanju javorjeve paše. Javor

je avtohtona rastlina in je posledično manj občutljiv na pozebo ter zato zanesljivejša paša. Vprašanje je samo, kakšno bo število cvetov, kar pa sedaj še ni vidno. Javor je ciklična rastlina in ima vsako drugo leto večje število cvetov. Letos je predvidoma v ciklu, ko naj bi imel manj cvetja. Ne moremo pa z gotovostjo trditi, da bo res tako, saj lani kljub ugodnemu ciklu cvetja ni bilo veliko. Zato bi letos lahko cvetela tista drevesa, ki lani niso. Treba bo razvoj spremljati v začetku aprila, saj so ob odprtju poganjkov cvetovi hitro vidni.

Ob tej priložnosti bi vam rad sporočil še, da so sedaj v spletni in mobilni aplikaciji E-čebelar vidne tudi skupne teže panjev, pod katerimi so čebelarske tehtnice, ki so vključene v mrežo Opazovalnonapovedovalne službe. Hkrati pa pozivam še skrbnike tehtnic, ki so v lasti čebelarskih društev, da sedaj – pred sezono – ponovno vklopite tehtnice oz. jih namestite pod panje, v katerih so primerljive čebelje družine.

Vsem skupaj želim uspešno čebelarsko sezono, dober razvoj družin in polne sode medu.

Naj med!

Mali kapar

Breskev pred cvetenjem